

وزارت دادگستری

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل: قوانین - تقسیم نامه - قراردادها - رویه های قضائی - اساسنامه - تصویب نامه - آیین نامه - بخشنامه و انگیزها

شماره ۸۷۸۵			دوشنبه دوازدهم اسفندماه ۱۳۵۳			سال سی و یکم		
بهای اشتراک			بهای انگیزها					
روزنامه		نشریه قوانین	نشریه ثبت علائم و اختراعات			انگیزهای حقوقی - مناقصه - مزایده مطری		
کیسار	ششماه	یکسال	یکسال	ششماه	یکسال	۲۰ ریال	۶۵ ریال	۵۰۰ ریال
۸۰۰ ریال	۴۵۰ ریال	۵۰۰ ریال	۱۰۰ ریال	۱۱۰ ریال	۲۰۰ ریال	۲۰ ریال	۶۵ ریال	۵۰۰ ریال
			حصه وراثت سه نوبت منقطعاً					

قوانین و مقررات عمومی

۵۳/۱۲/۷

شماره ۵۸۹۷۸

وزارت دادگستری

فرمان همایونی دائر به اجرای قانون حمایت خانواده و قانون مزبور که به تصویب مجلسین سنا و شورایملی رسیده است ذیلا ابلاغ میگردد .

بآبائیداد خداوند متعال

محمد رضا پهلوی آریا مهر شاهنشاهی ایران

ممن صمد مبارک بایونی

نظر مجلس سنا و هیئت ستم قانون اساسی مقرر میداریم

ساده اول - قانون حمایت خانواده که به تصویب مجلسین سنا و شورایملی رسیده و بیوست این فرمان است بموقع اجراء گذاشته شود .

ساده دوم - هیئت دولت مأمور اجرای این قانون هستند .

تاریخ بیست و سوم بهمن ماه ۱۳۵۳ شمسی

شماره ۴ - ۲۰۰ - ۴ - ۱۳۵۳/۱۲/۴ دفتر مخصوص شاهنشاهی

قانون حمایت خانواده

ساده ۱ - به کلیه اختلافات مدنی ناشی از امر زنانشویی و دعاوی خانوادگی و امور مربوط به صغار از قبیل نصب و عزل قیم و ضم امین در دادگاههای شهرستان و در تقاطعی که دادگاه شهرستان نباشد در دادگاه بخش رسیدگی میشود. رسیدگی به امور مذکور در تمام مراحل دادرسی بدون رعایت تشریفات آئین دادرسی مدنی خواهد بود .

ساده ۲ - منظور از دعاوی خانوادگی دعاوی مدنی بین هریک از زن و شوهر و فرزندان و جد پدری و وصی و قیم است که از حقوق و تکالیف مقرر در کتاب هفتم در نکاح و طلاق (متجمله دعاوی مربوط به جهیزیه و مهر زن) و کتاب هشتم در اولاد و کتاب نهم در خانواده و کتاب دهم در حجر و

قیمت قانون مدنی همچنین از سواد ۱۰۰۰ و ۱۰۰۶ و ۱۰۲۸ و ۱۰۴۹ و ۱۰۳۰ قانون مذکور و سواد مربوط در قانون امور حسبی ناهشی شده باشد .

ساده ۳ - دادگاه میتواند هر نوع تحقیق و اقداسی را که برای روشن شدن موضوع دعوی و احقاق حق لازم بداند از قبیل تحقیق از گواهان و مطلعین و استمداد از مددکاران اجتماعی و غیره به هر طریق که مقتضی باشد انجام دهد .

ساده ۴ - دادگاه هریک از طرفین را که بی بضاعت تشخیص دهد از پرداخت هزینه دادرسی و حق کارشناسی و حق داور و سایر هزینه ها معاف مینماید همچنین در صورت لزوم رأی وکیل معاضدتی برای او تعیین خواهد کرد . در صورتی که طرف بی بضاعت محکوم له شود محکوم علیه اگر بضاعت داشته باشد بموجب رأی دادگاه ملزم به پرداخت هزینه های مذکور و حق الوکاله وکیل معاضدتی خواهد گردید . وکلا و کارشناسان مذکور مکلف به انجام دستور دادگاه میباشد .

ساده ۵ - دادگاه در صورت تقاضای هر یک از طرفین مکلف است موضوع دعوی را به استثنای رسیدگی به اصل نکاح و طلاق به یک تا سه داور ارجاع نماید همچنین دادگاه در صورتی که مقتضی بداند رأی نیز دعوی را بداور ارجاع خواهد کرد . داور در این قانون تابع شرایط داورى مندرج در قانون آئین دادرسی میباشد . مدت اعلام نظر داوران از طرف دادگاه تعیین خواهد شد . در صورت عدم وصول نظر مذکور تا پایان مدت مقرر دادگاه رأی رسیدگی خواهد کرد مگر اینکه طرفین به تمدید مدت تراضی نمایند یا دادگاه تعدید مدت را مقتضی تشخیص دهد .

تبصره - در صورتی که طرفین به تعیین داور تراضی نکرده یا داور خود را معرفی ننماید دادگاه داور یا داوران را به ترتیب از اقربا یا دوستان یا آشنایان آنان انتخاب خواهد کرد هرگاه اشخاص مذکور از قبول داورى امتناع کرده یا انتخاب آنان از جهت عدم حضور در محل یا جهات دیگر سبب باشد افراد دیگری به داورى انتخاب میشوند .

ساده ۶ - داور یا داوران سعی در سازش بین طرفین خواهند کرد و در صورتی که موفق به اصلاح نشوند نظر خود را در ساحت دعوی ظرف مدت مقرر کتباً به دادگاه اعلام مینمایند .

این نظر به طرفین ابلاغ میشود تا ظرف مدت ده روز نظر خود را به دادگاه اعلام نمایند . در صورتی که طرفین با نظر داور موافق باشند دادگاه دستور اجرای نظر داور را صادر مینماید مگر اینکه رأی داور متایر قوانین موجود حق باشد که در این صورت ملغی الاثر میشود .

هرگاه یکی از طرفین به نظر داور معترض بوده یا در موعد مقرر جوابی

۱۴ - در مورد غایب مفقود الاثر باریت مقررات ماده ۱۰۴ قانون مدنی - تبصره - طلاق که بموجب این قانون و بر اساس گواهی عدم اسکان سازش واقع میشود فقط در صورت توافق کتبی طرفین در زمان عده قابل رجوع است .

ماده ۹ - در مورد ماده ۴ قانون ازدواج هرگاه یکی از طرفین عتد بخواهد از وکالت خود در طلاق استفاده نماید باید طبق ماده قبل به دادگاه مراجعه کند و دادگاه در صورت احراز تخلف از شرطه گواهی عدم اسکان سازش صادر خواهد کرد .

ماده ۱۰ - اجرای صیغه طلاق و ثبت آن پس از رسیدگی دادگاه و صدور گواهی عدم اسکان سازش صورت خواهد گرفت . متقاضی گواهی عدم اسکان سازش باید تقاضای نامهای بدادگاه تسلیم نماید که در آن علل تقاضا بطور موجه قید گردد . پس از وصول تقاضای نامه دادگاه رأساً یا بوسیله داور یا داوران سعی در اصلاح بین زن و شوهر و جلوگیری از وقوع طلاق خواهد کرد . هرگاه مساعی دادگاه برای حصول سازش به نتیجه نرسد یا نتیجه بنامه این قانون گواهی عدم اسکان سازش صادر خواهد کرد . دفتر طلاق پس از دریافت گواهی مذکور باجرایی صیغه طلاق و ثبت آن اقدام خواهد نمود . هر یک از طرفین عقد بدون تحصیل گواهی عدم اسکان سازش بحدت بطلاق نماید به حبس چندماه از ششماه تا یکسال محکوم خواهد شد . همین مجازات مقررات برای سردنری که طلاق را ثبت نماید .

ماده ۱۱ - دادگاه میتواند به تقاضای هر یک از طرفین در صورتی که صدور گواهی عدم اسکان سازش مستند بسوء رفتار و تصور طرف دیگر باشد او را با توجه بوضع و سن طرفین و مدت زناشویی بپرداخت مقرری ماهانه متناسبی در حق طرف دیگر محکوم نماید بشرط اینکه عدم بیضاعت متقاضی و استطاعت طرف دیگر محرز باشد . پرداخت مقرری مذکور در صورت ازدواج مجدد محکوم له یا ایجاد درآمد کافی برای او یا کاهش درآمد یا عسرت محکوم علیه یا فوت محکوم له بحکم همان دادگاه حسب مورد تقلیل یا فسخ قطع خواهد شد . در موردی که گواهی عدم اسکان سازش بجهت مندرج در بندهای ۵ و ۶ ماده صادر شده باشد مقرری ماهانه باریت شرایط مذکور بهریش یا سجنون نیز تعلقی خواهد گرفت . مشروط باینکه مرضی یا سجنون بعد از عقد ازدواج حادث شده باشد و در صورت اعاده سلامت بحکم دادگاه قطع خواهد شد .

ماده ۱۲ - در کلیه مواردی که گواهی عدم اسکان سازش صادر میشود دادگاه ترتیب نگاهداری اطفال و میزان نفقه ایام عده را با توجه بوضع اخلاقی و مالی طرفین و مصلحت اطفال معین می کند و اگر قرار شود فرزندان نزد مادر یا شخصی دیگری بمناد ترتیب نگاهداری و میزان هزینه آنان را شخصی سبب نماید نفقه زوجه از عواید و دارائی مرد و نفقه اولاد و مبلغ ماهانه مقرر در ماده ۱۱ از عواید و دارائی مرد یا زن یا هر دو و حتی از حقوق بازنشستگی استیفا خواهد گردید . دادگاه مبلغی را که باید از عواید یا دارائی مرد یا زن یا هر دو برای هر فرزند استیفا گردد تعیین و طبقه اطمینان بخشی برای پرداخت آن مقرر میکند دادگاه همچنین ترتیب ملاقات اطفال را برای طرفین معین میکند حق ملاقات با طفل در صورت غیبت یا فوت پدر یا مادر به تشخیص دادگاه با سایر اقربا خواهد بود .

تبصره ۱ - اطفالی که والدین آنان قبل از تصویب این قانون از یکدیگر جدا نمانده در صورتیکه بطریق اطمینان بخشی ترتیب هزینه نگاهداری و حضانت آنان داده نشده باشد مشمول مقررات این قانون خواهند بود .

تبصره ۲ - پرداخت نفقه قانونی زوجه و اولاد براساس مقدم است . ماده ۱۳ - در هر مورد حسب اعلام یکی از والدین یا اقربای طفل با داشتن یا اشخاص دیگر تشخیص شود که تغییر در وضع حضانت طفل ضرورت دارد (اعم از اینکه قبلاً تصمیمی در این مورد اتخاذ شده یا نشده باشد) و با بطریق اطمینان بخشی ترتیب نگاهداری و حضانت طفل داده نشده باشد دادگاه پس از رسیدگی حضانت طفل را بهر کسی که مقتضی بداند محول میکند و هزینه حضانت بعهده کسی است که بموجب تصمیم دادگاه مکلف بپرداخت آن میشود .

ماده ۱۴ - هرگاه دادگاه خانواده تشخیص دهد کسی که حضانت طفل باو محول شده از انجام تکالیف مربوط بحضانت خودداری کرده یا مانع ملاقات طفل با اشخاص ذیعق شود او را برای هر بار تخلف بپرداخت مبلغی از

ندعه با رأی داور سفایر قوانین موجد حق باشد دادگاه بموجب رسیدگی نموده حسب مورد رأی مقتضی با گواهی عدم اسکان سازش صادر خواهد کرد . ماده ۷ - هرگاه زن و شوهر دعوی ناشی از اختلاف خانوادگی را علیه یکدیگر طرح نمایند دادگاهی که دادخواست مقدم به آن داده شده صلاحیت رسیدگی خواهد داشت و هرگاه دو یا چند دادخواست در یک روز به دادگاه تسلیم شده باشد دادگاه حوزه محل اقامت زن ، صالح به رسیدگی خواهد بود .

در صورتی که یکی از زوجین مقیم خارج از کشور باشد دادگاه محل اقامت طرفی که در ایران مقیم است صلاحیت رسیدگی دارد و اگر طرفین مقیم خارج باشند دادگاه شهرستان تهران صلاحیت رسیدگی خواهد داشت .

تبصره - در موارد مذکور در این قانون اگر طرفین اختلاف ، مقیم خارج از کشور باشند میتوانند به دادگاه یا مرجع صلاحیتدار محل اقامت خود نیز مراجعه نمایند . در این مورد هرگاه ذینفع نسبت به احکام و تصمیمات دادگاهها و مراجع خارجی معترض و مدعی عدم رعایت مقررات و قوانین ایران باشد میتواند ظرف یکماه از تاریخ ابلاغ حکم یا تصمیم قطعی اعتراض خود را با ذکر دلایل و پیوست نمودن مدارک و مستندات آن از طریق کنسولگری ایران در کشور محل توقف به دادگاه شهرستان تهران ارسال نماید دادگاه به موضوع رسیدگی کرده و رأی مقتضی صادر میکند و به دستور دادگاه رونوشت رأی برای اقدام قانونی به کنسولگری مربوط ارسال میگردد .

ثبت احکام و تصمیمات دادگاهها و مراجع خارجی در مواردی که قانوناً باید در اسناد سجلی یا دفتر کنسولگری ثبت شود در صورت توافق طرفین یا در صورت عدم وصول اعتراض در مهلت مقرر بلااشکال است والا سوگول به اعلام رأی قطعی دادگاه شهرستان تهران خواهد بود .

ماده ۸ - در موارد زیر زن یا شوهر حسب مورد میتواند از دادگاه تقاضای صدور گواهی عدم اسکان سازش نماید و دادگاه در صورت احراز آن موارد گواهی عدم اسکان سازش صادر خواهد کرد :

۱ - توافقی زوجین برای طلاق
۲ - استتکاف شوهر از دادن نفقه زن و عدم اسکان الزام او به تأدیه نفقه همچنین در موردی که شوهر سایر حقوق واجبه زن را وفا نکند و اجبار او به ایفاء عم ممکن نباشد .
۳ - عدم تمکین زن از شوهر .

۴ - سوء رفتار و یا سوء معاشرت هر یک از زوجین به حدی که ادامه زندگی را برای طرف دیگر غیرقابل تحمل نماید .

۵ - ابتلاء هر یک از زوجین به امراض عصب العیلاج به نحوی که دوام زناشویی برای طرف دیگر در مخاطره باشد .

۶ - سجنون هر یک از زوجین در مواردی که فسخ نکاح ممکن نباشد .

۷ - عدم رعایت دستور دادگاه در مورد منع اشتغال به کار یا حرفه ای که بنا بر مصالح خانوادگی یا حیثیات شوهر یا زن باشد .

۸ - محکومیت زن یا شوهر به حکم قطعی به مجازات پنجال حبس یا بیشتر یا به جزای نقدی که بر اثر عجز از پرداخت منجر به پنجال بازداشت شود یا به حبس و جزای نقدی که مجموعاً منتهی به پنجسال یا بیشتر حبس و بازداشت شود و حکم مجازات در حال اجرا باشد .

۹ - ابتلاء به هرگونه اعتیاد مضری که به تشخیص دادگاه به اساس زندگی خانوادگی خلل وارد آورد و ادامه زندگی زناشویی را غیر ممکن سازد .

۱۰ - هرگاه زوج هسسر دیگری اختیار کند یا به تشخیص دادگاه نسبت به همسران خود اجرای عدالت ننماید .

۱۱ - هر یک از زوجین زندگی خانوادگی را ترک کند . تشخیص ترک زندگی خانوادگی با دادگاه است .

۱۲ - محکومیت قطعی هر یک از زوجین در اثر ارتکاب جرمی که بمغایر با حیثیات خانوادگی و شئون طرف دیگر باشد .

تشخیص اینکه جرمی مغایر با حیثیات و شئون خانوادگی است یا توجه به وضع و موقع طرفین و عرف و سوازین دیگر با دادگاه است .

۱۳ - در صورت عقیم بودن یکی از زوجین به تقاضای طرف دیگر همچنین در صورتی که زوجین از جهت عوارض و خصوصیات جسمی نتوانند از یکدیگر صاحب اولاد شوند .

تبصره - در مورد بندهای ۳ و ۴ این ماده هرگاه در وضع طفل یا والدین یا سرپرستی که از طرف دادگاه معین شده تغییری حاصل شود که تجدیدنظر در میزان نفقه یا هزینه نگهداری یا حضانت یا حق ملاقات با اطفال را ایجاد کند دادگاه میتواند در تصمیم قبلی خود تجدیدنظر نماید.

ماده ۲۰ - طرفین دعوی یا هر یک از آنها میتوانند از دادگاه تقاضا کنند قبل از ورود به ماهیت دعوی مسئله حضانت و هزینه نگهداری اطفال یا نفقه زن را مورد رسیدگی نوری قرار دهد و قرار در این باره صادر کند دستور سوت دادگاه فوراً به اجرا گذاشته میشود.

ماده ۲۱ - مدت اعتبار گواهی عدم امکان سازش سه ماه از تاریخ صدور است در صورتیکه ظرف این مدت گواهی مذکور به دفتر طلاق تسلیم نشود از درجه اعتبار ساقط میگردد. دفتر طلاق پس از ارائه گواهی عدم امکان سازش از ناحیه هر یک از زوجین بطرف دیگر اخطار مینماید ظرف مهلتی که از یکماه تجاوز نماید برای اجرای صیغه طلاق و ثبت آن حاضر شود. در صورتیکه ظرف مهلت مقرر حاضر نشود در طلاق سکت است حسب تقاضای یکی از طرفین صیغه طلاق را جاری و ثبت نماید.

ماده ۲۲ - هر کس با داشتن استطاعت نفقه زن خود را در صورت تمکین او ندهد یا از تأدیه نفقه سایر اشخاص واجب النفقه استناع نماید بجهت جاهی از سه ماه تا یکسال محکوم خواهد شد. تعقیب کیفری منوط به شکایت شاکی خصوصی است و در صورت استرداد شکایت یا وقوع طلاق در مورد زوجة تعقیب جزائی یا اجرای مجازات موقوف خواهد شد.

ماده ۲۳ - ازدواج زن قبل از رسیدن بسن ۱۸ سال تمام و مرد قبل از رسیدن بسن ۲۰ سال تمام ممنوع است مگر آنکه در مواردیکه مصالحی اقتضا کند استثنائاً در مورد زنی که سن او از ۱۵ سال تمام کمتر نباشد و برای زندگی زناشویی استعداد جسمی و روانی داشته باشد به پیشنهاد دادستان و تصویب دادگاه شیرستان ممکن است معافیت از شرط سن اعطاء شود. زن یا مردی که برخلاف مقررات این ماده با کسی که هنوز بسن قانونی برای ازدواج نرسیده مزاجت کند حسب مورد به مجازاتهای مقرر در ماده ۳ قانون ازدواج مصوب ۱۳۱۶ محکوم خواهد شد.

تبصره - در قاطبی که وزارت دادگستری اعلام میکند دفاتر ازدواج سکتند علاوه بر مطالبه گواهی نامه مذکور در ماده ۲ قانون گواهی نامه ازدواج مصوب سال ۱۳۱۶ گواهی صحت مزاج نسبت به عوامل یا بیماریهای دیگری که موجب بروز بیماری یا عوارض سوء در اولاد و یا زوجین خواهد شد نیز مطالبه نماید. نوع عوامل و بیماری های مذکور را وزارت بهداشت و وزارت دادگستری تعیین خواهند نمود.

ماده ۲۴ - رسیدگی با مورد خانوادگی در دادگاه بدون حضور تماشایی انجام خواهد گرفت.

ماده ۲۵ - اجرای احکام دادگاه بموجب آئین نامه ای است که از طرف وزارت دادگستری تهیه خواهد شد.

تبصره - در مورد وجوهی که بموجب حکم دادگاه باید ماهانه و مستمر از محکوم علیه وصول شود یکبار تقاضای صدور اجرائیه کافی است و سایر مقررات اجرا سکتند عملیات اجرائی را مادام که دستور دیگری از دادگاه صادر نشده است ادامه دهند.

ماده ۲۶ - مقررات این قانون در مورد پرونده هایی که تاکنون منتهی به صدور حکم نهائی نشده است قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۲۷ - آئین نامه اجرائی این قانون را وزارت دادگستری تهیه و پس از تصویب هیئت وزیران به اجرا خواهد گذاشت.

ماده ۲۸ - قانون حمایت خانواده مصوب سال ۱۳۴۶ و سایر مقرراتی که سفایر باین قانون است همچنین ماده ۲۱۴ قانون مجازات عمومی از تاریخ اجرای این قانون ملغی است.

قانون فوق مشتمل بر بیست و هشت ماده و ده تبصره پس از تصویب مجلس سنا در جلسه روز دوشنبه ۱۳۵۳/۱۰/۲۱ در جلسه روز سه شنبه پانزدهم بهمن ماه یک هزار و سیصد و پنجاه و سه شمس تصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی

اصل فرمان همایونی و قانون در دفتر نخست وزیر است.

وزیر مشاور و معاون پارلمانی نخست وزیر - عزت الله یزدان پناه

هزار و پانصد تا ده هزار ریال و در صورت تکرار بعد از یک سال مبلغ مذکور محکوم خواهد کرد. دادگاه در صورت اقتضا میتواند علاوه بر محکومیت مزبور حضانت طفل را بشخص دیگری واگذار نماید. در هر صورت حکم این ماده مانع از تعقیب متهم چنانچه عمل او طبق قوانین جزائی جرم شناخته شده باشد نخواهد بود. تبصره ۱ - پدر یا مادر یا کسانی که حضانت طفل یا آنها را گذار شده نمیتوانند طفل را به شهرستانی غیر از محل اقامت مقرر بین طرفین و یا غیر از محل اقامت قبل از وقوع طلاق و یا بخارج از کشور بدون رضایت والدین بفرستند مگر در صورت ضرورت با کسب اجازه از دادگاه.

تبصره ۲ - وجوه موضوع این ماده و ماده ۱۱ بصندوق حمایت خانواده که از طرف دولت تأسیس میشود پرداخت خواهد شد. نحوه پرداخت وجوه مذکور با شخص ذیعن طبق آئین نامه ایست که بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید. ماده ۱۵ - طفل مغیر تحت ولایت قبری پدر خود میباشد در صورت ثبوت حجر یا خیانت یا عدم قدرت و ولایت او در اداره امور صغیر یا فوت پدر به تقاضای دادستان و تصویب دادگاه شهرستان حق ولایت بپدریک از جد پدری یا مادر تعلق میگیرد مگر اینکه عدم صلاحیت آنان احراز شود که در این صورت حسب مقررات اقدام به نصب قیم یا ضم امین خواهد شد. دادگاه در صورت اقتضا اداره امور صغیر را از طرف جد پدری یا مادر تحت نظارت دادستان قرار خواهد داد. در صورتیکه مادر صغیر شوهر اختیار کند حق ولایت او ساقط خواهد شد در این صورت اگر صغیر جد پدری نداشته باشد پدری صالح برای اداره امور صغیر نباشد دادگاه به پیشنهاد دادستان حسب مورد مادر صغیر یا شخص صالح دیگری را بعنوان امین یا قیم تعیین خواهد کرد. امین به تشخیص دادگاه مستقلاً یا تحت نظر دادستان امور صغیر را اداره خواهد کرد.

ماده ۱۶ - مرد نمیتواند با داشتن زن عسر دوم اختیار کند مگر در موارد زیر:

- ۱ - رضایت عسر اول.
- ۲ - عدم قدرت عسر اول یا پائین وظایف زناشویی
- ۳ - عدم تمکین زن از شوهر
- ۴ - ابتلاء زن بچیز یا اسراف صعب العلاج موضوع بندهای ۵ و ۶ ماده ۸.
- ۵ - محکومیت زن وقتی بند ۸ ماده ۸.
- ۶ - ابتلاء زن بپرگونه اعتیاد صغر برابر بند ۹ ماده ۸.
- ۷ - ترک زندگی خانوادگی از طرف زن.
- ۸ - غنیم بودن زن.
- ۹ - غائب مفقود الاثر شدن زن برابر بند ۱۴ ماده ۸.

ماده ۱۷ - متقاضی باید تقاضا نامه ای در دو نسخه بدادگاه تسلیم و علل و دلائل تقاضای خود را در آن قید نماید. یک نسخه از تقاضا نامه ضمن تعیین وقت رسیدگی به مسر او ابلاغ خواهد شد. دادگاه با انجام اقدامات ضروری و در صورت امکان تحقیق از زن فعلی و احراز توانائی مالی مرد و اجرای عدالت در مورد بند یک ماده ۱۶ اجازه اختیار عسر جدید خواهد داد.

بهر حال در تمام موارد مذکور این حق برای عسر اول باقی است که اگر بخواهد تقاضای گواهی عدم امکان سازش از دادگاه بنماید. هرگاه مردی با داشتن عسر بدون تحصیل اجازه از دادگاه سبادت باز دوام نماید بجهت جند ای از شش ماه تا یکسال محکوم خواهد شد همین مجازات مقرر است برای عاقد و سردتر ازدواج و زن جدید که عالم باز دوام سابق مرد باشند. در صورت گذشت عسر اولی تعقیب کیفری یا اجرای مجازات فقط درباره مرد و زن جدید موقوف خواهد شد.

ماده ۱۸ - شوهر میتواند با تأیید دادگاه زن خود را از اشتغال بپهرشغلی که سنانی مصالح خانوادگی یا حیثیت خود یا زن باشد منع کند. زن نیز میتواند از دادگاه چنین تقاضائی را بنماید. دادگاه در صورتی که اختلافی در امر معیشت خانواده ایجاد نشود مرد را از اشتغال به شغل مذکور منع میکند.

ماده ۱۹ - تصمیم دادگاه در مورد زیر قطعی است و در سایر موارد فقط پژوهش پذیر میباشد.

- ۱ - صدور گواهی عدم امکان سازش.
- ۲ - تعیین نفقه ایام عده و هزینه نگهداری اطفال.
- ۳ - حضانت اطفال.
- ۴ - حق ملاقات با اطفال.
- ۵ - اجازه مقرر در ماده ۱۶.